

nadlog. Jeden proletarec več ali manj. Kdo praša po tem? A vendar — je li tudi tako brez pomena vprašanje: Kdo je zakrivil to gorjé, kdo ima ta greh na svoji vesti?

II.

V mali, od vročine in tobakovega dima zadohli sobici predmestne gostilne sedi velika družba možkih in ženskih vsi v črni, žalni obleki. Govorica in kretanje razodeva male obrtnike. Kriče kar vsi vprek, tako da skoro nikdo ne razume drugzega v tem vrišču. Slednjič se posreči debelušastemu možakarju, da pomiri družbo in prične z globokim glasom pripovedovati slabe šale in stare dovtipe, ki pa še vedno prouzročajo gromovit smeh. Le sosedinji se ne dasta motiti, preresetavata obleke in nakitja raznih znank in se kosata v tem, katera bolj pozabavlja skupnim prijateljicam. V tem pokliče nekdo vnovič piva, drugi vina, tretji jedila, in tako mineva v veselem pogovoru in trušu ura za uro. Krčmar pride pozdravljat družbo, ji ponuja duhana in prisede, pričeniš govorniki o umrlem, katerega so baš zagrebli; govornica razplete se o njegovi bolezni, potem o življenju v občé. Pri tem se dokaže, da jim ni znan rek „de mortuis nil nisi bene“, pa saj tudi nikdo od njih ne zna latinščine! In vendar zagotavlja ta, da mu je bil najboljši prijatelj, oni, da mu je bil najljubši znanec. Nemi opazovalec pa, ki je vse videl in slišal, mora si pač misliti: je li to ljudstvo res tako brez srca in čustva, da se po pogrebu tako raduje — jeli res prijateljstvo le prazna beseda, — da je nosi le na jeziku, in ne tudi v srcu? Veselje in žalost bi se sicer vendar ne moglo tako družiti in jednati; a tudi vsaj navidezno bi se čuvali takega ravnanja, ker bi se jim moralo uže instinktivno zdeti neprimerno in nedostojno.

Ostavljená.

(Národne pesni.

1.

Rože, oj rudeče rože,
Mojega vrtička kras,
Le dišite, le cvetite,
Saj obseva solnce vas.

Tudi jaz sem nekđaj cvela
Kot na gredi rožica,
Kar pa on je šel po svetu,
Vela mrem ubožica.

2.

Pojte, ptičice, veselo,
Pojte pesnice sladke,
Tudi jaz sem nekđaj pela
Vsa vesela kakor vé.

Ko pa dragi mi je prešel,
Pesni vse so prešle ž njim,
Le srcé mi je ostalo,
Da ubožica trpim.

3.

Oj sijaj, oj sijaj mi, solnce zlató,
Mračí se po polji, meglé se vijó!
„Kako-li pregnalo meglé bi in mrak,
Če siv in težak me zakriva oblak“.

Ujasni mi čelo, ti drobno srcé,
Preženi žal mislij mi roj iz glavé!
„Kako razvedrim ti naj mračno glavó,
Ko črne sem žalosti polno samó?“

Kuzimír pl. Radič.

Zabavna črtica.

Z velikim darom odlikoval je Stvarnik človeka pred živaljo z darom jezika, a vendar nanese življenje dostikrat tako, da nam v razkritje naše duše ne zadošča živa beseda ali pa se je ne smemo posluževati... Te nedostatke znal si je pa ublažiti človeški duh posluževaje se lepim umetnostij, tako da si je n. pr. osvojil godbo in petje za pravi pravcati jezik svojega srca. Vsa čast pa v tej stroki ljubezni, katera je nedosežna v iznajdljivosti sredstev v dosego zaželjenih smotrov. Saj poje pesem, da je bil Bog zapovedal vsem strastem, naj pridejo na izpit, kako služijo ljudem. Ljubav sicer ni dobila odlike, a v pesmi pravi:

Glavico pa ljubav pobesi
In prostodušno se uda;
Pomagati pač vselej ve si,
Računati pa najmanj zna.

Ali je še dandanes tako naivna, prepuččam v raziskavo in sodbo slovenskim mladenkam, kar se pa dostaje trditve „Pomagati pač vselej ve si“, netrebamo sicer nobenih dokazov, a omenim naj le nekatera znamenja, s kojimi govori ljubav z ljubavjo. Najvažnejšo ulogo pač igra cvetica, častno mesto zavzema naš „zelen rožmarin“, ki „ima svoj duh, naj bo zelen ali pa suh“, simbol nevenljive zvestobe. Potočnice — nemške spominčice — pa naš narod ne pozna v pomenu „Vergissmeinnicht“, saj kolikor je znano meni, ki sem zrasla in delujem med narodom. Štiri ali večperesna deteljica je tudi v narodu priljubljena za nežen pozdrav. Dekle jo da pri slovesu skrivši fantu, to je, da on nič ne ve, to mu je srečenosno, kakor je sploh večperesna deteljica znamenje sreče.

Pa kaj še čem naštevati več cvetic? Mlada bralka, saj sama najbolj veš, koliko pisem z najrazličnejšimi „botaničnimi gesli“ šlo je skoz tvoje roke, kolikrat poskušala si na sprehodih v svojej mladostnej naivnosti in lahkovestnosti z znano cvetico: me ljubi, me snubi, me vara itd....

Z manjšo naklonjenostjo ponaša se takozvana „Markensprache“. Znamka je na različnih mestih zavitka in v različnih legah bogatega pomena. Ravno tako dežnik, ki se nosi lahko na najrazličnejše načine.

Velicega pomena je pa osobito na plesih... pahljača. Po hitrejem ali mirnejem pahljanji sodi se lahko na tre

notno duševno stanje, hudomušnejši pa trde, da se gospice navadno hitreje pahljajo, nekako nervozno kakor človek, ki česa pričakuje, kar si tolmačijo po svoje, da je namesto besed: „Nimam ga, nimam ga!“... Gospe pa polagoma s prijetno gotovostjo: „Imam ga, imam ga!“ Koliko srečnih pogledov vjelo se je že „za hrbtom“ molčljive pahljače, katera žal hladi le žareča lica, često pa razžari in razburka budeče se srce.

Pozor deklica!... in če te morda hoče učiti kdo na plesu „Fächersprache“ in ti konečno zapiše na pahljačo — drug jezik pomaga drugemu — besede:

„Lepe so tvoje temne oči,

Dolgo v nje gledati varno ni“

vzemi mu pahljačo, pa se pravočasno skrij za njo!

Márica II.

Vzgoja otrok.

Spisala Mar. Ana.

Došla so različna pisma in vprašanja o načinu vzgoje otrok. Srčno so nas razveselili ti pojavi zanimanja, kajti s tem kažejo naše vrle matere, da se za stvar ogrevajo, da resno mislijo ter želé prav odgojiti deco svojo. In zares moramo misliti ter delati in hiteti; saj smo itak že dolgo, predolgo dremale in spale.

Malo bitje je tu. Nežno, nezavedno brez moči in volje. Ono je testo pravi nek pedagog, koje se vpogne vsakemu pritisku, je ilovica, iz katere se lahko naredé krasne podobice ali pa čuden nestvor.

Mati je družini srcé, iz kojega izvira ljubezen, ogenj. Ljubeča mati je otroku vzor, ona mu je izvir vsega dobrega in slabega. Pazi tedaj o mati, pazi, da si mu res prva in prava učiteljica in voditeljica. Otroku ne ujde ni en miglaj, ni ena beseda, ni en pogled. Zató naj vsaka mati vporablja svoje besede, svoje vedenje in dejanja v dobro vzgojo otrok, v ta namen navajam tu le nekaj toček:

Govorimo otroku mnogo in pravilno a v maternem jeziku. Velik nedostatek je, da se z otroci blebeta; zgovarjaje besede le na pol ali okrajšano. Temu se deca tako priučí, da se pozneje ne pomuja ponavljati različnih besed: Materinščina pa bodi temelj drugim jezikom in vedam.

Ne dovoljujte otroku vsega kar hoče, samo da ne joka. Dogaja se to skoraj v vseh družinah; ne toliko radi otroka, temveč radi lastne ugodnosti, ker se nam ne ljubi poslušati joka, ali pa pregovoriti otroka kako drugače. Potem se otrok navadi tako, da prav hoče vse in tako dolgo joka, da doseže svoj smoter. V poznejših letih bode baš tako, a žal, da vsega ne moremo imeti nikdar in ni nam težko, če se navadimo že v otroški dobi zatajevanja.

Ne dražimo otrok da jim n. pr. kažemo lepo ru-
deče jabolko ali igračo pa jo zopet skrijemo in to več-

krat ponavljamo, ravno ko jo hoče otrok doseči. S tem se navzame razdražljivosti in krive smo same.

Zbirčnosti v jedi, pijači in obleki ne sme otrok poznati. Otroku se niti sanjati ne sme, da bi se mu kaj družega pripravilo, nego kar jedó drugi. Izjema je seve v boleznih in prvih detinskih letih, v katerih uživa dete večinoma le mlečnate jedi. Prihodnjost vsakterega, bodisi še tako odličen ali vboren, zakrita je za teman zastor. Nihče ne ve, ga li čaka dobro ali slabo; če slabo, ne bo mu tako hudo, a če dobro znal, bode ugodnosti tem bolj ceniti. Kaj naj rečem o oblačilcih? Gotovo želi vsaka mati imeti svoje dete čedno in lično opravljeno. Otrok je pa že sam na sebi v svoji nedolžnosti lep, ljubeznjiv, in prikupljiv če je umit počesan in snažno oblečen brez nakita in lišpa.

Otrok naj vedno kaj dela. Naj se igra s primerno družbo, a naj se tudi podučuje igraje lehkotno. Treba ni učenih razprav. Kar vidi okoli sebe, kar ga zanima naj se mu pojasni. Na vsako otrokovo vprašanje odgovarjajmo rade, pametno in nikoli z „ne vem“. Ne smemo vedno poditi otroka od sebe, kedar delamo. Naj le gleda, naj tudi pomaga po svojih skromnih močeh; tako se priučí polagoma redu in delu, kar mu v življenji izvestno koristi. Delo ne bo mu strašilo, a ščit tolikemu zlu. Delo bode mu uteha o nesreči, a ne kazen za greh. Ono mu bode oživljalo duh a ne morilo samozavest. Delo bode mu ponos in veselje, a ne žrtev in nesreča, ako vzbujamo že v prvih letih v otroku veselje do dela.

Učimo otroka misliti. Kako bo neki mislil človek; ki ni bil nikdar k temu priučen? Od rosne mladosti pripuščen sam sebi se je igral, tekal, skakal brezmiselno, kakor mlado žrebe. Izvestno ni rojenih toliko slaboumnih ali glupih ljudi, kakor jih nareja vzgoja, ker jih ne vodi k mišljenju. Ni treba z otroci reševati problemov, a misliti se naučé z otroškimi igrami, povesticami in izdelovanjem otroških del. Pri tem se ve mora mati misliti a žalibog, da je večina mater za to prelena, zató so pa izvrstni pripomočki otroški vrteci.

Ne vodite dece vedno se seboj in pazite posebno komu jo izročate. Posebno nedostojno je male otroke voditi v krémo, kavarno ali pivarno. Tudi v družinah nadlegujejo otroci zató naj se jih nikoli ne vsiluje. Če jih prav izrecno žele, da pridejo, se to stori, pa le redko kedaj. Poslušati pa ne smejo vedno, kaj odrasli govoré; le če se pripoveduje o Bogu, domovini, naravi, o junaških činih naj bodo otroci prisotni. Seveda ne razumejo vsega, a ostane jim nekaj v spominu. Potem povprašujejo a mi pojasnimo drage volje. Tako si pridobé podlago vsem vedam igraje, da same ne vemo kako in kedaj.

Naposled primerjajte same vrle matere, otroke dobrih in slabih družin; videte bodete razliko dobre in slabe vzgoje; spoznate matere po otrocih in narobe. Zato trudimo se priučiti veliki umetnosti, spoznavati namreč otrokov značaj in potem vravnati vzgojo.